

Magazin za kulturu, umjetnost i obrazovanje-Magazine for culture, art and education

„In a country of hate the most hated one is the one who does not know how to hate.“ Ivo Andrić

Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, Europe

as of Sept. 2009

DIOGEN
pro kultura magazin pro culture magazine

„U zemlji mržnje najviše mrzi onoga ko ne umije da mrzi.“ Ivo Andrić

© andri edblltata@gnmll.com

MI OBJEDINJUJEMO RAZLIČITOSTI...WE ARE UNIFYING DIVERSITIES

Ilija Lakušić

ŠTAMPARIJA, VATRA I PREGOVORI

I tako Petar Petrović,
tvorac knjige i rečenice,
pretopi slova u kuršume,
u sitne tablete i
moćne antibiotike,
ljekove protiv terora
i drugih boleština.

Neka nemam štampariju,
neću ni pisati ni govoriti
dok ne ozdravim,
dok se tuđina ne oslobodim...

...ludo je mudrovati,
ludo pametan biti,
sa tuđom šakom u perčinu,
govoraše Petar Petrović
stiješnjen sa svih strana.

I dade nalog vatri:
neka se slova pretope,
neka se pripreme za drugu priču
- za druge razgovore.
Milina bijaše gledati

kako gospoda pregovarači
iz slavne štamparije,
iz pretopljenih slova
sklopiše vrele rečenice.

Milina bijaše gledati
kako toplim rafalima,
punim viteškog razumijevanja,
dočekaše neprijatelja.

Ah, to je sjaj i slava
nezadrživih čitalaca sa
ljutim slovima u cijevima
koji, biranim suglasnicima
i preciznim nišanima,
zaustaviše silu i
objasniše slobodu.

Nježne samoglasnike,
naročito nepostojano A,
sačuvaše za pregovore,
za zadnji metak uz kafu.

Mnogi su borci, hrabri štampari,
tih godina stradali od interpunkcije.

Ah, samo rijetki znali su
kako se rukuje akcentima.

U velikim bitkama,
u viteškim poslovnim poduhvatima,
u Crnoj Gori - u brdoteci,
mnogima je kratkosilazni
prosvirao kroz tjeme.

Ah, danas slavni je grob
već podivljali grm
- grm na kome rastu
izdanci mlade ćirilice.

KOTOR, KARDIOGRAM

(Za S. P.)

Kamen što raste iz
zemlje, vode i guste istorije,
tesan dlijetom i glačan tabanima,
sada je lice grada u godinama.
Ah, meštri od kamena i gvožđa,
meštri od drveta, mašte i milovanja,
čime li ste docrtavali
mreškanje neba u talasima,
iz koje bajke ste prepisali
palate na kraju mora,
čime ste dopremali
komade Himalaja nad gradom?
Ah, gospodine Kotore,
ljuljaš li se na starim brodovima
koji su daleko otputovali,
možeš li sebi dočarati
najbolje one godine?
Bože, kakve su priče
zaturene po tvojim xepovima!
Jednoga dana kad jezik
bude nadaren za kazivanje,
sye će se reći samo,
nijesi, valjda, tolike crkve
uzalud zavještao!
Gle,
sve što raste i na pripeci zri
htjelo bi da se izrazi
u savršenom obliku i
mnoge stvari odavno bi nestale
da ih Bog nije obavezao na trajanje.
Ah, gle, gle,
i stogodišnje biljke ovdje su
male pozorišne predstave
i dame što ih u žudnji zalivaju
topli su zakulisni šaptači.

Dok sjedim na trgu
i slušam kako iz gradskog sata
izbija stari kardiogram,
strahujem da će nas preplaviti sekunde
pa kažem:
Ma i ja sam stiješnjen i
načet u temeljima, gospodine Kotore,

NE KOPIRATI

SOKRAT PO DRUGI PUT MEĐU GRCIMA

Vidim da među vama nema mojih vršnjaka,
jeste li me zaboravili građani atinski?

Dugo sam,
oh predugo, boravio u korijenu grada,
i zmiji i škorpiji preturao po svesti,
pa mrtav, mudar i moćan,
ponovo dolazim, građani atinski,
da vam isto (samo nešto zrelije) ponudim voće.

(Iznenada,
njegove riječi prekide snažno blejanje
koje na čuvenom Kamenom trgu odlijegаше
još čuvenije.)

Tada se Sokrat nađe u velikoj nedoumici,
mnogo toga mu ne beše jasno,
no ipak reče:
tako mi beskrajne tame
na čijem neprevodivom jeziku govorim
nema teže smrti od one koju ću vam oprostiti

LOVČEN

Lovćen bješe brdašce do NJegoševe smrti,
običan kameni vijenac, tek da se vjetar zavrti.

No prst Gospodnji, koji je otac svega,
povede oba Petra do Jezerskoga vrha
i tu zabode krst
da spoji NJega i NJega.

Bog mi je svjedok i svemoguće oko
da se planina vinu ispod neba visoko.
Pa kad se obradova iznad brda i sela
Gospod otvori torbu
i pozva oba Petra
da izaberu djela.

Jedan uze Zakone i Poslanice svete,
drugi Gorski vijenac jer bijaše dijete.
Tada Gospod začuta, osmjeh preko lica Mu minu,
potom otvori nebesa i reče:
Neka bude vo vjeki,
Slava Ocu i Sinu.

SLIKA

Još čuvam tvoju sliku
iz doba kada - bila si
riblja mlađ
i
svaki put kada
iz fioke ispadneš
ti meni
ustvari mahneš
a
to što te
podižem sa tepiha
i
čistim sa tebe čađ
neću da znam šta znači
pa
te ponovo vraćam
među ostale stvari
neka ti slika stari
i
nek te vrijeme svlači

NEKOPRATI

JAGNJE

Kad ono strašna zmija jezikom zapalaca
tada se sveto jagnje odvoji od ovaca,
i u nježnome runu nasred livade stade
tamo gdje Bog mu blagi
pored izvora vječnih
beskrajne moći daje.

A kad se oko zmije okupiše demoni
i neutoljivi gmazi njenom otrovu skloni,
tada se ispod zemlje i sa mračnoga svoda
dozvaše strah i trepet
jer na brdu bi vatra,
a u dolini voda.

Tada se ono jagnje ko bijel oblak zgusnu
pa u vatru i vodu svoje nježnosti pljusnu
i odjednom se stiša onaj prizor u polju
i niče nova trava
kroz jagnje i
božju volju.

IZBACILI SU NOVINE

Osvanula je, sele,
tvoja slika u novinama,
u prelijepoj čitulji.

Ti znaš, sele,
koliko se smrt
izdirala na nas.
Mnogo smo suza
zajedno pročitali.

Mani,
kao i život:
vijest za jedan dan.

Pa, kao što znaš, red je red,
moramo se čistiti:
sinoć su kasno
izbacili novine.

Ali ja sam jutros ustao rano
i pohitao do kontejnera
da te još jednom poljubim.

NEKOPRATI

TAKVA PJESMA

Kad god napišem pjesmu,
u prvi san mi dođe majka.
Ja se od sreće probudim
i vidim da nje nema.

Shvatam da pjesma nije bila
dovoljno dobra da je zadrži.

Ah, Bože, kako bih volio
da napišem takvu pjesmu
poslije koje bih čuo
kako u ranu zoru
u kuhinji kutara majka...
znao bih da ću, kada ustanem,
zateći izobilje:
volja mi tepanje,
volja milovanje.

A radoznali Bog bi
odvrnuo roletnu da vidi
srećnog čovjeka
i pjesmu kakva se
za života
ne može očekivati.

NEKOPRATI

VINSKA MUHA

Nekad sam i ja ljubio kristalne čaše na stolu,
imao svoju draganu, i noć, i vinsku školu.

Katkad bi maestro uzeo violinu, cijedio strune u mene,
mnoge sam tada prezreo stvari, mnoge su prezrele mene.

Ko zna kud je nestao život, života vredan,
bezbroj je sjenki na mene palo, a ja sam bio jedan.

Ta priča nikad nije ispričana do kraja,
samo je vinska muha, na dnu čaše, ljuljala vrata raja.

NE KOPIRATI

TRI SOBE

Sjećam se predstave, dok zavjesa pada,
bili su trenuci kakvih nema sada.

Bože kako bješe sva tanka i čedna,
bilo je i drugih, ali ona jedna.

U ručici desnoj, koju držah prvi,
čuli su se zvuci muzike i krvi.

Nekad bi ljubila i mirno zaspala,
al' bi njena duša svu noć ustajala.

Dala mi je grudi i ručice obe,
imala je srce i strast za tri sobe.

NEKOPRATI

UČIM DA ŽIVIM

Ponekad bude dana koji se nešto svete,
a mene prosto zapao rđav kutak planete.

No ja se i mlad i star obučavam da živim:
ustanem rano, a legnem kasno, da se što duže divim.

Uz čašu crnog vina, il' kakav špricer tanak,
prislonim svoju dušu da lakše prođe danak.

Uz malu noćnu muziku, nešto xeza i bluz,
mnoge sam svoje noći spasio teških suza.

NE KOPIRATI

DELFIJSKO E

Dobro se drži nebeski svod
poduprt ključnim pitanjima.
Dobro se drži svako pitanje
koje se ne plaši odgovora.
Apolon, vrhovni bog u Delfima,
najpismeniji među najmudrijima,
znao je samo za slovo E.
I svojom rukom, koja je
vladala nad rukopisima,
upisao ga je visoko u hramu,
tamo odakle se najbolje vidi
hemijski sastav Svetilišta.

Tako vjekovi,
hoću reći milenijumi, prolaze,
Delfijsko E se u mjestu kotrlja,
kotrlja i svoju sudbinu miješa
sa odgovorima.

Kad bi se neko mudar okrenuo prema svodu
i pozvao ga u šetnju, slovo bi ostalo nepomično
i niko ne bi znao otkud dopire glas
koji kaže:
E se nikada ne udaljava od suštine.

TRONOŽAC

Nema mira tronožac
dok ne nađe onoga koji umije
da sjedi na njemu. Nadmetale bi se
pitije i sibile i,
kad nemaše bogova na ognjištu,
mudrovale bi, tronožile i
liječile istoriju. Svakojaku
budućnost prodavale su i proricale
lakovjernom narodu, a oni koji ga
htjedoše prodavati preko noći bi
ostajali bez njega.

Kao da ga valovlje preturalo,
zlatni tronožac je lutao
od mudraca do mudraca.

No, kad Tales reče: otkud
dođe do mene najgorega od svih,
tronožac se smiri i tu ostade
dok bi Talesa.

NEKOPRATI

OMFALOS

U toj velikoj priči
sve je legenda za unapređenje bogova,
samo ti si kameni pupak
kroz koji diše grad.
Samo ti brineš o vaseljeni
i prihranjuješ Heladu.

Početak svakog oblika ti si,
jedino jaje koje su donijela
dva orla u dva kljuna.
Otac si svakog okupljanja,
mjesto gdje su se pogledi bogova sreli,
kamena suza, majka plakanja.
Prije nego si postao kamen,
bio si samo providenje,
Apolonova lobanja koja
nikad nije priznala da je falus.

NEKOPRATI

KUKUTA

Nema više vina...
Može kukuta, samo kukuta,
Sokrate!

Mani se Kamenog trga, mani se omladine,
mani se svoga života, ere si se
zapetljao u njemu,
Sokrate!

Ka' mudar jesi, poradi za grobno mjesto
na Akropolju, mogu ti to srediti dok su
Anit i Melet u komunalnom,
Sokrate!

Ti mudar jesi i vino u lozi
osunčano je, no ja sam mudriji jer
mudrost ne primjećujem,
Sokrate!

To što ćeš zvati, ne znači
da ću te čuti, kamo li
da ću se okrenuti,
Sokrate!

Prodaj lađu i prodaj sandale,
ere više nećeš putovati,
Sokrate!

PR

DIOGEN pro kultura
<http://diogen.weebly.com>